

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Cap. 5. An pura creatura possit condignè satisfacere pro peccato, vel mortali, vel veniali, vel suo, vel alieno. Et an satisfactio Christi sit co[n]digna pro omnibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39069

CAPUT V.

*An pura creatura possit condignè
satisfacere pro peccato, vel
mortali, vel veniali, vel suo,
vel alieno. Et an satisfactio
Christi sit condigna pro omni-
bus.*

76 **Q**uamuis tamen
grauitas peccati
mortalis finita sit, negamus
puram creaturam posse per
opera naturalia (etiam si hæc
à Deo non exigantur ex alio
titulo) condignè satisfacere
pro peccato mortali. Cui posi-
tioni non obstat tantùm ines-
se bonitatis actui meritorio,
qui per peccatum excluditur,
quantùm inest malitiæ actui
peccaminoso vt pote qui ideò
est

est malus, quia excludit actum oppositum bonum: ex quo aliqui inferunt per positionem posteriorem actus boni oppositi peccato precedenti fieri æqualem compensationem respectu Dei. Respondetur enim plura esse bona, quae legislator exigit per obseruantiam legis. Primum est opus ipsum iniunctum. Secundum aliquando est reuerentia erga ipsum legis latorem. Tertium semper est negatio cōtempus in eundem. Priora duo bonafatis compensantur per ipsum actum subsequenter. At verò tertium bonum nunquam compensatur, quoniam nunquam potest reponi actus pro illa ipsa differentia temporis, pro qua erat ponendus vt exclu-

clu:

cluderetur contemptus legislatoris. Et ideo etiam in humanis, licet fur restituat domino totam pecuniam ereptam, adhuc punitur à Magistratu propter contemptum legis præcedentem.

77 Soluta ergo aduersariorum argumentatione, iam nostra conclusio probatur positivè pro qua supponimus id quod latè ostenditur in *l. de actibus humanis*, non posse dari peccatū sine formali offensa Dei. Hoc posito sic philosophamur: Ita debemus concipere prædicata Dei, & aliarum rerum in ordine ad Deum sicut conuenit, ad hoc ut Deus sit illud ens, quo nihil perfectius excogitari potest, secundum celebrem definitionem.

An-

Anselmi. Hæc verò definitio non competeret Deo, si eius maiestas minor esset, quam ut nemo eius contemptor haberet vires sufficientes ad compensandum hoc crimen absq; indigentia diuinæ veniæ. Videmus enim maiestatem offensus augere semper difficultatem compensationis pro offensa; ergo dignius, & excelsius de Deo sentimus, si dicamus nullam satisfactionem puræ creaturæ habere hanc æqualitatem.

78 Confirmatur hæc ratio à posteriori tum ex communi conceptu hominum, & consensione ferè omnium scholasticorum: tum quia videmus nemini persuasum esse ut ipse per vnicum actum bonum, minimo tempore durantem, me.

mereatur remissionem grauif-
simæ & longiffimæ poenæ sibi
debitæ in Purgatorio ex mul-
tis criminibus. Sed talis poena
nullam habet proportionem
partis quotæ cum pæna æter-
na debita in inferno ex pecca-
to mortali. Ergo per nullum
cumulum eiusmodi actuum
posset quis mereri remissionē
talis poenæ; ac proinde neque
etiam remissionem culpæ. Est
enim impossibile vt quis mun-
detur à culpa, ac proinde recu-
peret innocentiam, & bonita-
tem, & tamen remaneat ine-
ptus ad suum finem naturalē,
qui respectu hominis est fæli-
citas æterna. Quare non mo-
do nunc posita eleuatione na-
turæ, ac propterea connexionē
remissionis peccati mortalis
cum

cum filiatione adoptiua Dei,
sed etiam in natura pura ne-
gamus per bona opera natu-
ralia potuisse condignè satis-
fieri pro peccato mortali.

79 Et ratio à priori est,
quia ad hoc ut aliquis sa-
tisfaciat æqualiter pro ali-
quo debito ex delicto gravi
debet tantum facere supra id,
ad quod ante contractum de-
bitum tenebatur, quantum in-
fra suum debitum fecit delin-
quendo. ex. g. si quis alteri
alapam inflixit, debet tantum
honoris illi exhibere supra id,
ad quod alioquin teneretur,
quantum infra suum debitum
tractavit offensum. Et idem
contingit etiam in debitis pe-
cuniarijs. At nemo potest tan-
tum honorare Deum supra id,
ad

ad quod alioquin teneretur,
vel quoad specificationem, vel
quoad exercitium; quantum
despexit Deum postponendo
eius amicitiam aeternam ali-
cui bono finito. ergo &c. Di-
ximus hanc regulam valere
in satisfactione debiti contra-
cti ex delicto graui. si quidem
hæc ratio non idem probat de
peccato veniali; quãuis enim
per illud postponamus creatu-
ræ aliquem intensiorem gra-
dum amicitia diuinæ: non ta-
men quælibet postpositio est
offensa habens grauitatem
æqualem exuperantiæ boni
postpositi supra bonum præla-
tum; imò ne semper quidem
est offensa vt patet in imperfe-
ctione morali: Grauitas ergo
offense requirit vt bonū maius

gra-

grauiter exigat se non postpo-
ni bono minori: quod non fa-
cit Deus in ordine ad illos
actus per quos remanēte eius
amicitia postponimus ali-
quod augmentum illius bono
creato: alioquin iam cum illis
actibus non remaneret diuina
amicitia. Neque hęc distin-
ctio peccatorum mortalium,
& venialium fuit vniuersaliter
ex mera indulgētia Dei, vt ali-
qui catholici improbabiliter
censuerunt. Hoc enim ipso
quod sine gratia aliquatenus
supernaturali non poterat ho-
mo constitutus in pura natu-
ra vitare omnia peccata, seque-
retur naturam esse malam, si
omnia peccata redderent ho-
minem simpliciter malum.

80 Sicut ergo aliqua pec-
cata

cata vocantur *venialia*, quia post finitam pœnam merentur veniam; ita etiam sunt venialia per satisfactionem voluntariam offensoris. Est enim de natura amicitiae, vt ea permanente, amicus sit placabilis, & remittat obsequijs amici offensiunculas quasdam leues, & moraliter ineuitabiles. Et hæc possibilitas satisfactionis fuit necessaria vt homines allicerentur hac spe ad obsequia Deo præstanda per voluntarias castigationes. Imo putamus etiam in pura natura congruū fuisse, vt daretur aliquod remedium, quod ex diuina misericordia & supposita peccatoris penitentia mundaret à peccato, saltem sepe ad arbitrium Dei. Vix enim posset
duci

duci vita si plures homines
semel peccatis innexi ita inter
ceteros degerent, vt de sua
eterna salute penitus despera-
rent; atque ita vix haberent
motiuum vel ad bona opera
alliciens, vel à summis scele-
ribus repellens.

81 Actus quidem bonus
supernaturalis est essentialiter
dispositio congrua ad remissio-
nem peccati mortalis, est enim
ex sua entitate ordinatus ad
gratiam adoptionis, & ad vi-
tam eternam. Quo circa iam
per auxilium concessum pec-
catori ad talem actum elicien-
dum censetur ei remissa par-
tialiter pœna, & non tantum
pœna quædam arbitraria, &
accidentalis, qualis remittitur
etiam vel in prorogatione vite
vel

vel in cōcessione redemptoris;
negatio enim eiusmodi bono-
rum potuit quidem infligi
peccato tanquam pœna; sed
adhuc potest peccatum con-
dignè puniri sine illa: & ideo
vocauius illam pœnam acci-
dentalem, & arbitrariam. At
negatio eleuationis ad elicien-
dos actus filij Dei est pœna ita
debita inimico Dei, vt ille non
censeatur cōdignè punitus per
quācumque aliam pœnam,
sublata ista; quare sicut qui
per aliquod crimen reddidisset
se indignum acquisitione bra-
uij, tamen hōc ipso quod ad-
mittitur ad currendum in sta-
dio; videtur fieri aliquo modo
habilis ad acquisitionē brauij;
ita hōc ipso quod aliquis ad-
mittitur ad exercendas ope-

Q ra.

rationes proprias filij Dei, redditur aliquo modo habilis ad obtinendam filiationem Dei, ad quam illæ sunt essentialiter ordinatæ.

82 Non tamen per opera supernaturalia satisfacere quis potest condignè pro peccato mortali, Ad quod probandum non utimur ratione excogitata ingeniosè à quibusdam recentioribus, quod scilicet nullus actus bonus mereatur gratiã cuiuscunque intensio- nis possibilis, & tamen quodlibet peccatum mortale mereatur iacturã cuiuscunque gratiæ possibilis antecedentis, ex quo inferunt maius esse demeritum peccati mortalis, quam meritum cuiuscunque operis boni. Non inquam utimur hac

ra.

ratione; quia sæpè per aliquod crimen amittitur fructus omnium bonorum operum præcedentium, quæ tamen bona opera si postea fierent, compensarent æqualiter demeritum illius criminis. Ita ex. g. Manlius post capitolium defensum ultimo supplicio affectus est ex crimine affectati regni; cū tamen si antea regnum affectasset, & postea penitens Capitolium ab hostibus defendisset, utique dignè purgasset crimen præteritum. Non ergo nouum est vt tam in merito, quam in demerito præferantur prioribus posteriora, utpote quæ dant validius iudiciū futuræ vitæ, & præsentis bonitatis vel malitiæ.

83 Eadem autem ratio

Q 2 re-

refellitur per instantiam, nam
quodlibet minimū peccatum
veniale meretur de condigno
dilationem cuiuscumque bea-
titudinis alioquin debite quā-
tumvis intensioris, & intensio-
ris finitè in infinitum, atque
adeo meretur iacturā beatitu-
dinis; pro aliquo tempore; nec
tamē est vllus cumulus actū
bonorum vel naturalium, vel
supernaturaliū, qui mereatur
condignè (præscindendo à gra-
tia sanctificante) visionē bea-
tificam ne pro vno quidem in-
stanti; & nihilominus vix erit
qui neget per aliquem cumu-
lum actuum bonorum aut na-
turalium, aut supernaturalium
elictorum ab homine innocē-
te, sed non sanctificato per gra-
tiam, potuisse satisfieri condi-
gnè

gnè pro leuissimo peccato veniali.

84 Neque etiam placet eorum probatio, qui hanc impossibilitatē condignę satisfactionis referunt in summam necessitatem quę est arcendi homines à graui contemptu Dei; quasi viderentur non satis arceri, si saltem per opera supernaturalia possent condignè pro eo satisfacere: Nam cōtra est, tū quia vidētur arceri satis, si sciant hęc opera non posse exerceri a se quin Deus eleuet illos ex sua misericordia ad operandum supra omnem naturę exigentiam, remissa illis aliqua parte penę debitę: tum quia ex ea ratiocinatione sequeretur, infallibilitatem quam habemus defacto remis-

Q 3. fio.

sionis impetrandæ per opera
supernaturalia esse inconve-
nientem, quasi ea posita ho-
mines non satis arceantur a
peccando; atque adeo præ-
sentem œconomiam ordinis
supernaturalis non esse bene
institutam ad tuendam maie-
statem Dei; quod enim hæc
infallibilitas habeatur vel ex
impetratione Christi, vel ex
natura ipsorum actuum, ad
quos tamen eliciendos poten-
tiam nobis impetrauerit ipse
Christus, non videtur dispari-
tas pertinens.

85. Aliter ergo probatur
conclusio ex ratione iam in-
dicata; quoniam ille qui gra-
uiter inuitus fuit indebitè post-
positus rei viliori, non recipit
condignam satisfactionem ni-

si.

si habeat aliquid in ratione
obsequij equè æstimabile ac id
quod passus est in ratione con-
temptus: Nullum verò obse-
quium præstabile à pura crea-
tura erga Deum videtur adeò
æstimabile à Deo, sicut contē-
ptus, quem passus est dum fuit
postpositus bono finito. Acce-
dit quod obsequium eò minus
est æstimabile in genere satis-
factionis, quo est magis vtile
ipsi personæ illud exercenti ex
alio capite. Parum enim me-
retur apud Regem, qui facit
actionem honorabilem quidē
Regi, sed vtilissimā agēti etiā
præciso omni præmio obtinē-
do à Rege; at eiusmodi sunt
omnia obsequia creaturæ in
Deum propter perfectionem,
quam afferunt ipsi creaturæ,

Q. 4. ita.

ita vt etiam præscindendo à
præmio essent prudenter ex-
petibiles operanti.

86 Non solum peccator,
sed ne homo quidem iustus, &
habens plenitudinem gratiæ
sicut Christus, ita vt sibi
nullum gratiæ augmentum
mereri posset; per quoscun-
que actus supernaturales di-
gnè satisfaceret pro peccato
mortali alieno. Semper enim
maior est contemptus diui-
næ maiestatis exercitus in
vno peccato mortali, quam
honoratio eiusdem per om-
nia opera supernaturalia pu-
ræ creaturæ; per hæc enim
Deus præfertur à persona in-
finite viliore rebus infinite
inferioribus se, quod est ob-
sequium paruum; per pecca-
tum.

tum verò postponitur eisdem
qui est contemptus maximus.
Neq; obstat huic rationi quòd
plus boni mereamur per actus
bonos supernaturales, quam
mali per peccata mortalia, vt
probauius in *tract. de felicitate*.
Hoc enim non prouenit ex
excessu meriti supra demeritū,
sed ex duobus alijs capitibus.
Alterum est bonitas nature ra-
tionalis, cui proinde debetur
multo plus boni dū benè agit,
quam mali, dum malè agit;
ea enim quæ conueniunt
alicui per se; possunt illi abun-
dantius cōuenire, quā ea, quæ
conueniunt per accidens. Se-
cunda ratio est natura ipsius
boni, quod potest esse infinitū,
cum tamen malum non possit
esse nisi finitum; quam ratio-

Q. 5. nem.

nem egregie indicat. S. Thom.
 q. 5. de pecc. art. 1. ad quartū
 explicans cur beatitudo non
 crescat per additionē aliorum
 præmiorum sicut crescit mise-
 ria per additionem aliorū ma-
 lorum: quia, inquit, *sicut beati-
 tudo consistit in coniunctione ad
 Deum, ita miseria consistit in re-
 cessu a Deo, a cuius quidem si-
 militudine, & participatione re-
 cedit quis per cuiuslibet boni pri-
 uationem. Vnde quodlibet bonum
 priuatum facit magis miserum,
 licet non quodlibet bonum addi-
 tum faciat magis beatum, quia
 per bonum additum homo non
 magis Deo adhaeret, quam si ei
 immediatè coniungatur, sed per
 bonum subtractum magis a Deo
 elongatur.*

87. Confirmatur nostra con-
 clu-

clusio. Nam homo iustus per
actus bonos nil amplius mere-
ri potest de condigno quam
augmentum gratiæ, & gloriæ
sibi; ergo non potest mereri de
condigno primam gratiam pec-
catori. tū quia idem præmium
collatum inimico est longè esti-
mabilius moraliter, quam
collatum amico; tum quia est
longè æstimabilior transitus à
statu peccati mortalis meren-
tis pœnam æternam ad statum
filiij Dei; qui transitus fit per
primam gratiam, quam transi-
tus à prima ad augmentum
gratiæ; nemo enim negabit
esse plus distantiam inter mini-
mum beatorum & damnatum,
quam inter minimum beato-
rum & summum, & nemo
certus alioquin de sua beatitu-

dine cēseretur prudenter agere quasi eligens conditionem cum spe maioris lucri, quam cum iacturæ discrimine, si exponeret hāc certitudinem periculo dānationis propter spē quanticunque augmenti, loquor autem de prudentia monastica, & desumpta ex charitate in ordine ad bonum proprium: quidquid possit dici de prudentia per ordinē ad charitatem boni alieni.

88 Si contritio esset forma iustificans, adhuc posset utriusque defendi hominem iustificari gratis, quia acciperet ex diuina liberalitate tum potentiam supernaturalem ad contemendum, quasi debitor pretiosa instrumenta à creditore ad laborandum opus egregium
pro

pro satisfactione debitistū verò
contritionem ipsam ex vi co-
gitationis congruē quasi is qu
constitueretur à suo creditore
procurator ad largiēdam elee-
mosynam, & largiretur illam
sibi in satisfactionem debiti;
tamen vt defendamus cum
maiori proprietate hominem
iustificari gratis vt docent scri-
pturæ, & ex alia parte demus
etiam oppositæ sententiæ id-
quod alicubi scripturæ, & Pa-
tres indicāt, hoc est amorē Dei
super omnia cōiungi cum gra-
tia non tantum ex arbitraria,
lege Dei, sed ex intrinseca rei
natura, asserimus dici posse
contritionem esse formam ex
natura sua impossibilem
cum peccato, & tamen non es-
se formam iustificantem; po-
tuit.

tuit.

tuit enim habere hanc incompossibilitatē, eo quod pendeat essentialiter à fide Dei remuneratoris, & promittentis diligere diligentes se. quæ dependentia non reddit eam contritionem magis dignam, aut meritoriā, quàm si a tali fide non dependeret; sicuti si Deus reuelaret, se velle iustificare statim omnes credētes, utiq; fides de hac reuelatione non esset magis meritoria, quam cæteri actus fidei, qui nō merentur de cōdigno iustificationem & tamen essentialiter pugnaret cū negatione iustificationis.

89 Cuius rei ratio est; quia hæc pugna proueniret ex essentiali connexionione cum ipsa forma iustificante, quam connexionionem non haberet ex

ma-

magnitudine suæ bonitatis, sicuti eam habet meritum de condigno, sed ex suis prædicatis physicis: sicut scientia Christi de hodierna iustitia Pauli habet essentialē connexionem cum hoc quòd Paulus sit iustus, non tamen per modum formæ, nec meriti. Neq; dicas hinc sequi, hanc Dei promissionem non esse liberalem; quia talis actus charitatis est essentialiter cõnexus cū iustitia, atq; adeo dū Deus promisit illi actui retribuere iustitiam, promisit aliquid, quod non poterat ei non retribuere. Respondemus enim, adhuc in ea reuelatione saluari & rationē promissionis & liberalitatis.

90. *Promissionis quidem tū quia est de obiecto futuro; tum quia.*

quia inuoluit liberam obligationem Dei de prestandis auxilijs ad contritionē necessarijs. Item *liberalitatis*; quamuis enim Deus non potuisset reuelare oppositum quippe quod erat aliquid inuerificabile, poterat tamen non reuelare hoc ipsum. In quo casu homo fuisset impotens ad amandum Deum super omnia amore illo supernaturali, cui est infallibiliter annexus status iustificationis ut iam explicuimus, quare illa reuelatio fuit liberalis si nō quo ad specificationē, quo ad exercitium; quemadmodum fuit liberale beneficium Dei reuelare mysterium Trinitatis, licet Deus non potuerit reuelare oppositum: potuit enim neutram partem re-

ue.

uelare, & sic relinquere hominem cum naturali impotentia ad habendam fidem Trinitatis. Cætera verò quæ addi possent ad vitandum circulum, in obiecto huius promissionis, eadem fermè sunt ac ea quæ diximus tum in *l. de actibus humanis* tum in hoc libro circa obiectum diuinę prohibitionis & diuini consilij, idèò hic præmittuntur.

91 Merita quidem Christi satisfecerunt æqualiter pro peccato mortali; & in hoc sensu fuit necessaria Incarnatio, vt scilicet cõiungeretur hæc duo; diuina liberalitas in remissione peccati, & æqualitas satisfactionis. Hæc autem æqualitas nõ satis explicatur per hoc, quod merita Christi subiecerint

rint

rint Deo aliquod ens infinitū
hoc est personam infinitam
ipsius merentis, & per hanc in-
finitatem obsequij possint co-
pensare quēlibet finitum con-
temptum. Vel enim loquimur
de re illa quam bonæ opera-
tiones Christi posthabuerunt
Deo tanquam obiectum mi-
nus amatum ac minus hono-
ratum, & procul dubio id non
fuit, nisi bonitas finita creatu-
rarum: vel loquimur de eo
quod Christus subdidit Deo
per suum obsequium, & humili-
ationē & certē cum illud ob-
sequium proueniret à volunta-
te creata quæ adorabat tan-
quam aliquid infinitum, &
maius se personalitatem diui-
nam, non potuit illam subde-
re Deo: maximè quia neque

po.

potest Deo subdi aliquid iden-
tificatū cū ipso Deo, cuiusmo-
di est personalitas illa, neq; fuis-
set honestum subdere Deo ali-
quid quod est æquè dignum,
ac Deus, & quod Deus ipse
non posthabet sibi.

92 Ratio igitur cur meri-
ta Christi sint maius obsequiū
Dei quam peccatum puræ
creaturæ, sit contemptus eius-
dem, est maior æstimabilitas
merentis quàm vilitas contē-
nentis: licet enim vterque sit
infinite inferior Deo; potest ta-
men Deus non despiciere purā
creaturam quamvis peccan-
tem, non tamen potest non
amare & honorare naturam
sibi hypostaticè vnitam; quo-
circa maior est quidem in cō-
spectu Dei vilitas offendentis,
quam

quam dignitas merentis, si lo-
quamus de vilitate entitatis,
non autem si loquamus de vi-
litate amabilitatis, à qua ama-
bilitate desumitur dignitas
meriti.

93 Explicatur prædicta
distinctio: si quidem poterat
Deus contemnere naturam si-
bi hypostaticè vnibilem, vt po-
tè quæ est aliquid contingens,
ac proinde vile in ratione en-
titatis, & non necessarium ipsi
Deo: Postquam tamen decre-
uit vniri hypostaticè cum illa,
non potuit eamdem non pro-
sequi sempiternò amore, & ho-
nore. Hoc enim spectat ad di-
gnitatem ipsius Verbi vt illa
natura cui ipsū cōmunicetur
summa communicatione pos-
sibili ad extra, ametur à Deo
quan-

quantum est amabilis creatura, hoc est amore indissolubili, & supra omnes creaturas. Sicut enim datur actus fidei de perpetuitate ipsius fidei in genere usque ad finem mundi, quo actu posito, non potest Deus non conseruare fidem in Ecclesia, & sicut datur visio beatifica, qua semel posita, non potest beatus eam vel in indiuiduo, vel saltem in specie non retinere per totam eternitatem. & datur caracter sacerdotalis, quo posito non posset Deus non mittere suum filium sub hostiam ad verba sacerdotis, & datur merita Christi que in sententia probabili non potuerunt à Deo non acceptari in ordine ad præmium, pro quo applicabantur, ita vt

ex

ex allatis exēplis patet, vniuersè nō implicāt entia quę essentialiter supponāt hoc vel illud decretum de aliquo faciendo in posterum, ita vt in sensu cōposito cum talibus entibus repugnet Deum id non facere, non quidem ex defectu diuinę potentię, sed quia repugnat Deum operari contra suum decretum.

94 Inter hæc vero entia cōgruenter enumeramus vniuersum hypostaticam, quę essentialiter supponat decretū Dei de nunquam dimitienda illa natura rationali cui semel sit hypostaticè vnitus. Idque suadet multis rationibus. Primo quia alioquin posset contingere, vt natura aliqua rationalis merens antea parem honorem

&

& adorationem cum Deo pos-
stea esset in inferno, & quod in
sententia eorum, qui dicunt,
esse eundem hominem siue
assumptum, siue non assum-
ptum positâ identitate huma-
nitatis, verificari posset hæc
propositio: *Hic homo qui nunc
est Deus, damnabitur.* Et certè
posset illa natura assumpta, de
hoc præscia, inuidere sortem
multis damnatis mitius quàm
ipsam in æternum cruciandis,
quæ omnia videntur incon-
grua diuinæ sapientiæ & digni-
tati.

96 Secundo sequeretur
contra communem sensum
scholasticorum, & fidelium,
unionem hypostaticam non
esse summum beneficium in-
ter conferibilia, immo ne inter
col-

collata quod est à Deo. Nam maius beneficium esset visio beatifica certificans de sui possessoris felicitate perpetua quippe quam unusquisque naturaliter amat supra omnia alia bona separabilia ab illa.

96 Ratio autem à priori huius indissolubilitatis est quam indicat S. Thom. 3. parte quest. 50. art. 1. in corpore, & ex qua infert impossibile fuisse quod solueretur unio divinitatis à carne ipsius, quia scilicet sine poenitentia sunt dona Dei ac proinde non perduntur, nisi interveniat culpa ex parte nostra. At nulla culpa potuit esse in Christo utpote impeccabili. Ergo non potuit priuari dono unionis semel collato.

97 De essentia enim doni propriissime dicti, et prout differt

fert ab alijs beneficijs qualia
sunt *mutuum commodatum*
&c; est esse irreuocabile nisi
propter culpam donatarij. At
caritas, & amicitia est pro-
prijsimum donum, ex qua ra-
tione probat S. Thomas prima
parte qu. 39. art. 2. *donum esse*
proprium nomen Spiritus Sancti
quia inquit *donum est datio ir-*
reddibilis secundum philosophum
&c: & ratio gratuite donatio-
nis est amor, ideò enim damus
gratis alicui aliquid, quia volu-
mus ei bonum. Primum ergo
quod damus ei, est amor quo
volumus ei bonum: unde manife-
stum est quod amor habet ratio-
nem primi doni per quod omnia
dona gratuita donantur: Vnde cū
Spiritus Sæctus procedat ut amor,
procedit in ratione doni primi.

R

Hæc

Hæc S. Thom. Est ergo de ratione amoris esse *donum*, & hoc donum non potest haberi nisi ex favore, & eleuatione, vt docet idem S. Thom. art. præcedenti: cuius rei ratio est quia donum supponit eleuari creaturam a conditione serui. Nā seruo, vt seruo nihil potest donari: Atque huc spectat illud 2. Petri 1. *Pretiosa nobis promissa donauit, vt efficiamur diuina consortes naturæ.*

98 Hoc ergo donum pretiosissimum est sine poenitentia quo ad Deum, nisi nos illud per culpam abijciamus, Sed multo perfectius donum est vnio hypostatica, vt potest, quæ continet eminenter ipsam gratiam, & omnia alia dona. Ergo multo magis dicendum est

est illam esse inamissibilem nisi ex culpa donatarij. Sed hec culpa implicat. Ergo est simpliciter inamissibilis.

99 Confirmatur: nam de ratione affectus vere amicitiae, secundum Aristotelem, Tullium, adeoque philosophos, & theologos vniuersè, est, velle quantum est ex se amicitiae perpetuitatem; nec enim esset verus amicus Petri, qui vellet amare Petrum per annum, & postea sine vlla eius culpa eum deserere. Sed constat ex fide Deum inire veram amicitiam cum hominibus per infusionem gratiae. Ergo non potest infundendo gratiam homini habere hunc actum: *Volo esse amicus huius hominis per decem annos, & postea volo sine eius cul-*

pa dissoluere amicitiam. Sed
 multo perfectior, & strictior
 amicitia est vnio hypostatica.
 Ergo. Hæc eadem indisso-
 lubilitas vnionis hypostaticæ
 probari posset alijs rationibus
 petitis ex conceptu perfectæ
 filiationis naturalis, quæ est
 vinculum indissolubile, &
 cui omnino debetur hære-
 ditas præciso crimine, hoc est
 visio beatifica, quæ affert
 metaphysicam certitudinem
 nunquam deficiendi à bono
 possesso.

100 Hinc est igitur (vt rede-
 amus ad institutã quæstionẽ)
 quod semel positã vnione hy-
 postatica maior sit in cõspectu
 Dei dignitas, & amabilitas filij
 sui naturalis, quã vilitas, & odi-
 bilitas peccatoris. Cæterum

fi

si ad satisfaciendum pro peccato requireretur tantus excessus dignitatis in merēte, quoad entitatem, quanta est vilitas offendentis, ne ipsum quidem Verbū in hoc sensu esset adeo aestimabile sicut homo est contemptibilis. Verbum si quidem non excedit dignitatem Dei, ac propterea non tantum superat Deum dignitate, quātam inferior Deo est peccator.

C A P V T VI.

De Infinitate Meritorum Christi.

IOI **A** Ffirmamus cum communi sententia merita Christi habere in-

R 3 fini